

prima instanță: O. Melniciuc
(Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău)
instanța de apel: Iu.Cimpo, I.Secieru, A.Danilov
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr. 3ra-1336/17

ÎNCHEIERE

29 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Svetlana Filincova

Judecători: Maria Ghervas, Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Vochin (Gîrla) Alina,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gîrla Alina
împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei de licențiere a
profesiei de avocat cu privire la constatarea ca fiind ilegală a refuzului, anularea
hotărîrii, obligarea adoptării hotărîrii de admitere a cererii de accedere în profesia de
avocat și restituirea sumei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 aprilie 2017 prin care a fost
admis apelul declarat de către Uniunea Avocaților din Republica Moldova, casată
hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, municipiul Chișinău din 09 decembrie 2016 și emisă o
nouă hotărîre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 01 august 2016, Gîrla Alina a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisiei de licențiere a
profesiei de avocat cu privire la constatarea ca fiind ilegală a refuzului, anularea
hotărîrii, obligarea adoptării hotărîrii de admitere a cererii de accedere în profesia de
avocat și restituirea sumei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că prin cererea din 12 aprilie 2016,
adresată Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, a solicitat admiterea în profesia
de avocat în temeiul art.10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură.

Prin hotărîrea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 29 aprilie 2016,
nu s-a dat curs cererii solicitantului, s-a acordat termen pentru achitarea taxei în
cuantumul stabilit de 5 000 lei prin hotărîrea Consiliului Uniunii Avocaților din 01
iulie 2011. Deși, s-a conformat hotărîrii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat
din 29 aprilie 2016, achitând taxa de 5 000 lei, la 03 iunie 2016, prin hotărîrea
Comisiei de licențiere a profesiei de avocat cererea sa a fost respinsă pe motiv că nu
întreține condițiile art.10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură.

La 30 iunie 2016 a înaintat în adresa Uniunii Avocaților cerere prealabilă prin

care a solicitat admiterea în profesia de avocat, cu eliberarea ulterioară a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat, după înlăturarea stării de incompatibilitate, conform art.10 alin. (2) și art. 11 alin. (1) din Legea cu privire la avocatură, precum și restituirea sumei de 5000 lei, solicitată în calitate de taxă pentru accederea în profesia de avocat. Cererea prealabilă nu a fost examinată de organul ierarhic superior Uniunea Avocaților, dar de către organul emitent, Comisia de Licențiere, care prin hotărârea din 08 iulie 2016 a respins-o neîntemeiat. Consideră că prin neexaminarea neîntemeiată a cererii prelabile de către Uniunea Avocaților, precum și prin refuzul Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat i-a fost lezat și discriminat dreptul său în alegerea liberă a profesiei, respectiv hotărârile menționate supra sunt pasibile a fi anulate din următoarele considerente.

Dispoziția art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, prevede că sînt scutite de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare persoanele care dețin titlul de doctor, precum și cele care au cel puțin 10 ani vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror dacă, în termen de 6 luni după demisia din funcțiile respective, au solicitat eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat. De aceleași drepturi și în aceleași condiții beneficiază și persoanele care, după demisia din funcția de judecător și procuror, au continuat să activeze în domeniul dreptului.

Prin urmare, în contextul prevederilor legale expuse, legislatorul a instituit 2 etape pentru exercitarea profesiei de avocat: prima etapă fiind admiterea în profesia de avocat și a două etapă fiind eliberarea propriu zisă a licenței de avocat, act în baza căruia este exercitată profesia de avocat. Astfel, etapele enunțate, se precedă una pe alta, respectiv eliberarea licenței de avocat, se efectuează obligatoriu și numai după admiterea solicitantului în profesia de avocat, solicitare expusă în cererea sa din 12 aprilie 2016.

La momentul solicitării sale de a fi admisă în profesia de avocat, consideră Gîrla Alina că întrunește condiția prevăzută de lege pentru a fi scutită de la efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare, deoarece are o vechime în muncă în funcție de procuror mai mult de 10 ani și nu sunt careva impedimente legale ce ar impune Comisia de licențiere a respinge cererea sa în partea ce ține de admiterea în profesie, deoarece libertatea în alegerea activității profesionale îi aparține, or în altă ordine de idei, eventuala motivare a Comisiei prin faptul incompatibilității este lipsită de careva suport legal și contravine atât legislației în vigoare, cât și drepturilor și libertăților garantate și protejate inclusiv și de CEDO. Comisia de licențiere, urma doar să constate corespunderea sa în raport cu celelalte condiții stabilite de lege, iar motivul de incompatibilitate nu a fost corect încadrat, deoarece nu a reușit să obțină dreptul de a desfășura activitatea de avocat.

Consideră că, Comisia numai după admiterea sa în profesia avocat este în drept să decidă asupra acțiunii sale de incompatibilitate. Or, respectiva stare de incompatibilitate nu survine în momentul cererii de admitere în profesie de avocat, ci în momentul în care candidatul/solicitantul deține dreptul de a desfășura activitatea de avocat în conformitate cu prevederile art. 12 din Legea cu privire la avocatură. Comisia de licențiere la etapa admiterii în profesia de avocat este în drept să admită în

profesia de avocat pe solicitanții angajați în câmpul muncii în funcții retribuite, conform art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, și nimic nu îngrădește retragerea licenței respective, în ipoteza în care solicitantul nu va respecta prevederile art. 11 din Lege, la etapa licențierii profesiei de avocat. Or, cele două etape de accedere în profesia de avocat prevăzute de legiuitor la Capitolului III și IV din Legea cu privire la avocatură, asigură respectarea art. 11 din Lege, pe de o parte, și dreptul la viața privată, inclusiv dreptul la exercitarea oricărei funcții retribuite, pe de altă parte. Comisia de licențiere, prin respingerea cererii sale de accedere în profesia de avocat, a încălcat grav legislația, fiindu-i lezat dreptul în alegerea liberă a profesiei.

Mai mult ca atât, normele de drept reiterate, și anume art. 10 alin. (2), coroborat cu art. 21 alin. (4) din Legea cu privire la avocatură, urmează aplicate într-o așa manieră, încât să nu fie încălcate la muncă și dreptul la viața privată garantate de legislația națională și protejate de CEDO contrar, în ipoteza în care persoanele învederate de normele de drept stabilite la art. 10 alin. (2) și art.21 alin.(4) din Legea cu privire la avocatură, s-ar retrage din câmpul muncii, fiind impuse de imperativul accederii în profesia de avocat, s-ar știrbi din dreptul la muncă și dreptul la viața privată prevăzute de legea fundamentala și garantate de CEDO.

Dreptul la alegerea ocupației perfect se interferează cu prevederile art.8 CEDO, care stipulează că orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private. CEDO a reafirmat în raport cu propria jurisprudență că viața privată are un câmp larg care include în sine pe lângă celelalte aspecte, dreptul la dezvoltarea personală, libertatea de a decide în privința propriului viitor, posibilitatea de a-și dezvolta identitatea personală și socială a fiecărui individ, prin relaționarea cu cei din jurul său, că viața profesională face parte din zona de interacțiune între individ și ceilalți care chiar și într-un context public, poate să țină de viața privată. Restricțiile aduse vieții profesionale pot intra în câmpul de aplicare al art. 8 CEDO și atunci când au repercusiuni în modul în care individul creează identitatea socială și profesională (Campagnano vs. Italia, 77955/01).

Astfel, consideră reclamanta că întrunește condițiile stipulate în art. 10 al Legii cu privire la avocatură, deoarece libertatea în alegerea activității profesionale îi aparține, incompatibilitatea exercitării profesiei de avocat cu orice altă muncă retribuită survine numai la etapa licențierii profesiei de avocat și nicidecum etapa admiterii în profesia de avocat, cum s-a întâmplat în cazul său. Eventuala invocare de către Comisie a incompatibilității sale la admiterea în profesia de avocat în condițiile art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, nu ar avea temei legal, cu atât mai mult că cerința imperativă neparticipare în alte activități profesionale, față de candidații scutiți de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare, în lege nu este prevăzută și respectiv nu este interzisă. Concomitent, atitudinea pătinitoare a Comisiei de licențiere a profesiei de avocat dovedește interpretarea și aplicarea neuniformă a legislației în vigoare, precum și aplicarea selectivă a prevederilor legale, deoarece în unele cazuri, în baza acelorași principii, solicitanții sunt admiși în profesia de avocat, în alte cazuri identice, din motive necunoscute și contrare propriei poziției a Comisiei de licențiere, deja se tinde a respinge cererea de a

fi admis în profesia de avocat.

Prin urmare, o asemenea atitudine părtinitoare și selectivă a Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat nu poate fi tolerată, or în caz contrar s-ar încălca art. 16 alin. (2) din Constituție, conform căreia toți cetățenii Republicii Moldova sânt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială; art.43 alin. (1) din Constituție, prevede că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului. Se constată de asemenea ilegalitatea și abuzul comis de către Comisia de licențiere a profesiei de avocat în partea ce ține de impunerea achitării taxei de 5000 lei, prin amenințarea de a fi restituită cererea fără examinare. Urmează a se ține cont de faptul că art.37 din Legea cu privire la avocatură reglementează competențele Congresului; atribuțiile Consiliului Uniunii Avocaților sunt statuate în dispoziția art.39 și nu în cele de la art.37 ale Legii sus indicate și prin urmare, se constată o depășire a competențelor din partea Consiliului Uniunii Avocaților; în temeiul art.37 lit. f) al Legii cu privire la avocatură, Congresul stabilește cuantumul taxelor pentru examenele de admitere la stagiul și pentru examenele de calificare, cuantumul taxei pentru efectuarea stagiului profesional.

Prin urmare, se constată că la moment nu există nici un temei legal de a percepe vreo taxă pentru admiterea în profesia de avocat a persoanelor care cad sub incidența prevederilor art. 10 alin. (2) din Lege, deoarece, în temeiul acestui articol, persoanele menționate sunt scutite de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare. Legiutorul nu a investit nici chiar Congresul cu o asemenea atribuție, precum stabilirea cuantumului taxelor pentru această categorie de solicitanți. Astfel, se constată că la moment nu exista nici un temei legal de a nu o admite în profesia de avocat, precum și a percepe vreo taxă pentru admiterea în profesia de avocat a persoanelor care cad sub incidența prevederilor art. 10 alin. (2) din Lege.

Solicită Gîrla Alina constatarea ca fiind ilegale acțiunile Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat în partea ce ține de respingerea cererii depuse prin care a solicitat să fie admisă în profesia de avocat; anularea deciziilor Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat din 03 iunie 2016, prin care a fost respinsă cererea sa și cea din 08 iulie 2016, prin care s-a respins cererea prealabilă depusă; obligarea pîrîtului la emiterea actului administrativ, prin care să fie acceptată cererea sa și să fie admisă în profesia de avocat și restituirea taxei de 5000 lei, ca ilegal impusă a fi achitată de către Comisia de Licențiere a profesiei de avocat.

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 09 decembrie 2016 acțiunea a fost admisă parțial. A fost recunoscut ilegal refuzul Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților din Republica Moldova privind admiterea reclamantei Gîrla Alina în profesia de avocat. A fost anulată hotărârea Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat din 03 iunie 2016 în partea respingerii cererii Alinei Gîrla în admiterea profesiei de avocat. A fost obligată Comisia de Licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților din Republica Moldova să o admită pe Gîrla Alina în profesia de avocat.

În rest, pretențiile din cererea de chemare în judecată în partea ce ține de anularea hotărârii din 08 iulie 2016, prin care s-a respins cererea prealabilă și restituirea taxei de 5000 lei, ca ilegal impusă a fi achitată de către Comisia de Licențiere a profesiei de avocat, au fost respinse ca neîntemeiate.

La data de 04 ianuarie 2017, în termenul prevăzut de lege, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de Licențiere a profesiei de avocat, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, cerând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 aprilie 2017 a fost admis apelul declarat de către Uniunea Avocaților din Republica Moldova, casată hotărârea Judecătorei Rîșcani, municipiul Chișinău din 09 decembrie 2016 și emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

În susținerea concluziei date, instanța de apel a concluzionat că conform art.10 alin.(1) și (2) din Legea cu privire la avocatură nr.1260 din 19.07.2002, profesia de avocat poate fi exercitată de persoana care are cetățenia Republicii Moldova, are capacitate deplină de exercițiu, are diplomă de licențiat în drept sau echivalentul acesteia, se bucură de o reputație ireproșabilă și a fost admisă în profesia de avocat după susținerea examenului de calificare. Sunt scutite de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare persoanele care dețin titlul de doctor, precum și cele care au cel puțin 10 ani vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror dacă, în termen de 6 luni după demisia din funcțiile respective, au solicitat eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat. De aceleași drepturi și în aceleași condiții beneficiază și persoanele care, după demisia din funcția de judecător și procuror, au continuat să activeze în domeniul dreptului.

Respectiv, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a constatat că intimata Gîrla Alina a activat în funcția de procuror pe o perioadă de peste 11 ani, concluzie care derivă din datele incluse în carnetul de muncă a acestuia.

Pe de altă parte, instanța de apel a accentuat că, din sensul art.10 din Legea cu privire la avocatură, reiese distincția care trebuie avută în vedere, atunci când eventualii candidați cu o vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror de cel puțin 10 ani solicită obținerea licenței de avocat.

Astfel, a relevat instanța de apel că, spre deosebire de deținătorii titlului de doctor în drept, persoanele cu o vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror de cel puțin 10 ani, care solicită obținerea licenței de avocat, urmează să se adreseze doar după demisia din funcțiile respective.

Colegiul a mai reținut că, legiuitorul a prevăzut excepția privind scutirea de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare, instituind două termene, vechimea în muncă de cel puțin 10 ani și termenul de 6 luni după demisia din funcțiile respective, în interiorul căruia, persoana urmează să solicite eliberarea licenței.

În acest sens, cu referire la persoanele care au o vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror de cel puțin 10 ani, se remarcă faptul că, legea condiționează dreptul acestora de a solicita eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat,

de un termen de 6 luni după demisia din funcțiile respective. Legea instituie astfel un termen de decădere de 6 luni, a cărui ne respectare este sancționată cu respingerea ca tardivă, a cererii de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat.

Cu referire la cazul din speță, instanța de apel a constatat că solicitanta Gîrla Alina, la momentul depunerii cererii încă activa și la momentul examinării cererii acesta continuă activitatea în organele procuraturii.

Respectiv, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a ajuns la concluzia admiterii apelului, casării hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii, or argumentele invocate de către Gîrla Alina în acțiune precum că ar întruni condițiile legale pentru accederea în profesia de avocat, cu scutirea de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare sunt neîntemeiate, bazate pe o interpretare eronată a legislației în vigoare pertinente speței.

La data de 22 august 2017, Vochin (Gîrla) Alina a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

Recurenta, Vochin (Gîrla) Alina, în motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel deoarece instanța de apel a interpretat eronat art. 10 din Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, statuînd că persoana care nu a demisionat din funcția de procuror nu poate fi admis în profesia de avocat.

De asemenea, consideră că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată prin analogie: art. 3, art. 5 din Legea cu privire la statutul deputatului nr. 39 din 07 aprilie 1994 și prevederile Hotărîrii Curții Constituționale nr. 21 din 24 iunie 2015 pentru interpretarea art. 69 alin. (2), art. 70 alin. (1), art. 99 și art. 100 din Constituția Republicii Moldova.

Menționează că art.10 alin.(2) coraborat cu art.21 alin.(4) din Legea cu privire la avocatură, trebuie aplicate în așa mod încât să nu fie încălcat dreptul la muncă și dreptul la viața privată garantate de legislația națională și protejate de CEDO.

În conformitate cu art.434 alin.(1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei redactate.

Din actele pricinii rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău este emisă la 11 aprilie 2017, iar la 05 mai 2017 a expediat recurenteii copia deciziei motivate a instanței de apel, însă la materialele cauzei nu se regăsește dovadă recepționării deciziei recurate, astfel recursul depus la 22 august 2017 este depus în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se

consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vochin (Gîrla) Alina nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Vochin (Gîrla) Alina ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Vochin (Gîrla) Alina se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecători

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru